

»BAJEN» laget med charm

Hammarby var gänget som slogen »klackis» och inte tog så förtvivlat hårt på om man spelade i allsvenskan eller i division II. Huvudsaken var att man fick leka med bollen och ha kul.

Hammarby blev gänget som fightades som slavar om varje boll och bara slog säkra passningar och inte kunde tänka sig att lira i någon annan serie än allsvenskan.

I bägge skepnaderna är man folkets förklarade favoriter. Bohemgänget med klackisarna från 1954 var laget som då drog mest på bortaplan – 101 795 personer.

Hösten 1970 orsakade man rusning till arenorna och hade säsongens största publik i Råsunda-kampen mot Malmö FF – över 30 000.

Hammarby är absolut Sveriges mesta charmgång, inte bara älskat av Söder i Stockholm, utan med supporters över hela landet. HAM-MAR-BAJ, HAM-MAR-BAJ, låter stridsropet, det så välbekanta.

En värre fotbollshausse än den »Bajen» och dess supportrar ställde till med i höstas har vi inte upplevt på länge i det här landet. När allsvenskan började för hösten låg Hammarby näst sist i tabellen och det såg ut att bli den gamla vanliga visan: Hammarby upp i allsvenskan och ur samma år. Som en jo-jo.

Förlorade inte en match

Men något inträffade – Hammarby började vinna! Av höstsäsongens 11 matcher tog Hammarby poäng i samtliga och gick upp till sin genom tiderna bästa placering i allsvenskan, hamnade på femte plats.

– Det är ingen tväkan om saken – Hammarby av årgång 1970 är klubbens bästa fotbollslag genom tiderna, säger Sten »Stabben» Ahlner, vice ordförande i fotbollsektionen, PR-man i största allmänhet för sitt lag och Sveriges mest konciliante speaker.

Det var 1897 det började. Det året, den 7 mars, bildades Hammarby IF vid Sopbacken, Danvikstull i Stockholm. Men namnet Hammarby hade då funnits i åtta år – 1897 bildades nämligen Hammarby Roddförening.

Först handlade det bara om rodd och fri idrott och cykel och inte förrän

1915 skrevs klubbens första fotbollskapitel. Klara SK i östsvenskan (ungefär division 4) gick upp i Hammarby – och så var man då på väg med sektionen som tillsammans med ishockeyn av 40-talssnitt skulle dra glamour och ovansklig ära över idrottsföreningen med de grön-vita färgerna.

Det gick åt rätt håll direkt för fotbollen. På 1920-talet upplevde Hammarby sin första storhetstid och 1921 fick laget till 10/11 bilda landslag mot Finland. Men redan då var det tydligen lite för mycket klackningar och sorglöshet – stryk med 3–1.

Så upp och ned ett tag, mest ned. Hammarby var i alla fall med i första allsvenskan av modernt snitt, 1925, men kom sedan inte igen förrän 1939. Kval mot IFK Norrköping och seger med 3–1 och 1–0.

– 1–0-matchen i Stockholm var Svenne Berka mot Norrköping, säger »Stabben».

10 poäng tog Hammarby i allsvenskan det året och det räckte inte till nytt kontrakt. Division II igen, alltså, och 1946 försvann HIF djupt ner i seriesystemet – laget hörde till de som tvångsflyttades ner från tvåan efter en serieomläggning.

Näst bästa gänget

Hammarby kom igen – förstas. 1954 var det dags för allsvensk come back med ett härligt gäng. »Kinna» Kraemer, Hasse Möller (dagens lagledare), »Ya» Skoglund, Bernt Westerlund och »Råttan» Boman bl.a.

– Det näst bästa gänget, kommenterar »Stabben».

Men utan stabilitet, eller homogenitet. Här var det mest frågan om att »lira och lattja». Bohemeri. Träningen gick ju att hoppa över, men inte samvaron och snacket efter matcherna. Så gott som alla elva var bollirare i högsta potens, men sorglösa, utan några fonder av kondition, livsnjutare med allt vad man lägger in i det begreppet. Precis som dom berömda ishockeybamsingarna på 40-talet. Fast dessa var helt outstanding, ljusår före sin tid.

– »Kurre Kjellis», »Plutten» och Stig Emanuel Andersson, Hogge Nurme, Svenne Berka och alla dom and-

ra sagofigurerna delade allt i ljuvt och lett – till och med brudarna, säger »Stabben».

Nu skriver vi år 1968. Hammarby i tvåan – igen. Detta efter att ha agerat hiss år efter år. Svealands-divisionen leddes efter vårsäsongen och allt såg ut att gå så sin gilla gång. Dvs. Hammarby tillbaka i allsvenskan efter ett års »vila».

Men det gick inte efter ritningarna Främlingslegionen Sirius från Uppsala snuvade Hammarby på förstaplatsen och gick upp i allsvenskan.

– Då samlade vi killarna, berättar »Stabben», slog »humrarna» (händerna) i bordet och sa: Nu, grabbar, nu får det vara slut på det här. Efter varenda »torsk» (förlust) får vi berömande ord uti bladen, klappar på axeln. Men – det är väl inte det vi är ute efter? Nu »skippa» vi den fina fotbollen, nu ska vi börja vinna. Är ni med på det?

Lira tills domarn blåser

Alla var med och man enades om intensifierad träning med huvudvikten lagd på styrka och kondition, tuffare tag i matcherna, »vi lirar tills domar'n blåser», och låta bollen vandra framåt, framåt – inte i sidled.

Det blev tändning på alla cylindrar direkt. Grabbarna gick in för dom nya uppgifterna med en glöd som ingen tilltrödde laget, som ärvt spelsinnet och sorglösheten – och som tydligen lagt sig till med ytterligare en dimension.

Typexempel: Ronnie Hellström, Sverige genom tiderna kanske största målvaktslöfte. Han var en lång och tålig yngling med massor av talang, men föga kraft. På ett drygt år utvecklades Ronnie till en målvaktsbjässe, men behöll smidigheten och reaktionsförmågan. Han och dom andra tränade som galningar.

1969 sopades division II hem, kvallet gick man igenom utan förlust – men allsvenskan såg i fjol våras ut att bli samma negativa upplevelse som vanligt för HIF-arna.

Omsvängningen kom i höstas, samtidigt som Hammarbys supportrar blev riksbekanta för att dom på engelskt manér sjöng fram de sina. Rösterna

Owe »Lill-Hinken» Holmberg, t v, och Kenneth »Kenta» Ohlsson, t h, tillhör den nya unga kullen av »hammarbajare» förbundskaptenen Åby Ericson tror mycket på inför 1971.

– är väl inte alltid i klass med dom man hör på Operan, men humöret var det innerligen inget fel på. Och det smittade av sig på plan.

– Låg ni i Hammarby bakom sången eller kom den helt spontant?

– Vi hade animerat ett gäng att börja, svarar »Stabben». Alla spelarna sitter som klistrade vid TV-rutorna höstar och vintrar och ser engelsk ligafotboll. Tänk om vi också kunde bli en sjungande klack, sa dom sedan.

Sveriges mest engelska lag

– Så vi gick ut till några av våra trognaste och bad dom börja sjunga fram heja-ramsorna. Men inte hade vi trott att det skulle bli så att ett helt Råsunda sjöng fram oss så småningom...

Men så blev det, alltså. Nu sjungs det överallt runt arenorna, men »Bajens» supportrar kan slå sig för bröstet och säga: vi var först, vi var bäst, vi är dom som vinner mest... Eller hur nu en av dom poetiska ramsorna går.

England, ja. Hammarby har blivit Sveriges mest engelska lag. Fighters på plan – »snubbar som pallar en frostnatt», enligt »Stabben» – och väldigt engelska med fladdrande hårman utanför densamma.

– En medveten satsning?

– Ja, faktiskt. Som sagt, vi snackar ofta engelsk fotboll och tycker att det inte finns någon skönare fotbollsatmos-

fär än den som »old England» bjuder på.

Ber man Hammarbys kapten och kloke karl i största allmänhet, Inge Persson, 31-årig mittfältsmän av format med debut i Hammarby redan 1958, reda ut begreppen kring »undret Hammarby» säger han så här:

– Vi har försökt analysera det hela och kommit fram till att höstens framgångar beror på flera olika faktorer. För det första: laget är ungt och ärgirigt – medelåldern 23 år. För det andra: den sommarträning vi underkastade oss i två veckor i juli innan höststarten var otäckt hård, den absolut tuffaste jag varit med om. Sista veckan av de två tränade vi två gånger om da'n. För det tredje: vi fick en gubbe som kunde hålla bollen i kedjan och ge försvaret andrum, Tom Turesson kom ju hem.

– Vi blev helt enkelt ett LAG efter att förut ha fallit sönder i olika beståndsdelar. Försvaret en del, kedjan en del. Vi började underordna oss varandra, fränheten var en annan, bohemeriet försvann. Förut hade vi glimmat till och spelat glänsande i en match, för att vara botten i nästa. Nu var vi jämnare. Kanske aldrig så lysande bra, men inte heller så genomdåliga någon gång.

Bohemer finns alltid

– Så nu finns inga bohemer kvar längre?

– Kenta Ohlsson. Han har det där lilla extra fotbollssinnet och kan vara toppen i en match, men hänga med huvudet och inte lyckas med så mycket i den nästa. Men även Kenta är jämnare och stabilare nu än förut.

– Vad tror du om framtiden?

– Jag tror det inte är risk att det ska behöva gå alltför dåligt i framtiden. Inte med den träning vi har underkastat oss i vinter. Och så hoppas vi att publiken ska hjälpa oss på samma sätt igen.

Slutligen: vad är det där extra med Hammarby? För det är något extra med ett lag, där spelarna inte försvinner för att laget gång på gång åker ur allsvenskan. Inställningen är i stället: – Har vi varit med och sparkat ner er i tvåan, ska vi också vara med och sparka gänget uppåt.

Vad tror Inge?

– Vi har en gemenskap som kanske inte finns i alla lag. Vi snackar och har kul ihop. Jargong, kanske, men vi trivs tillsammans. En annan sak är att det hos oss inte förekommit så mycket pengar till spelarna som i andra klubbar. Ingen avundsjuke.

Snacket, ja. »Stabben» Ahlner vill ha sagt:

– Vi har lagt av med bohemeriet, men Stikkan Emanuel-jargongen finns kvar. När den försvinner är det »finito» med Hammarby.

Må den aldrig försvinna.

Tommy Engstrand